

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Fra Rigsdagen

erfares, at 3 færøske Lovforslag er fremsat i Folketinget og gennemgaaet 2. Behandling, nemlig:

1) »Forslag til Lov for Færøerne om Foranstaltninger til Husdyrbrugets Fremme m. m.«

2) »Forslag til Lov om Begunstigelser for Driftslaaneforeninger for mindre Jordbrugere paa Færøerne.«

3) »Forslag til Lov om Oprettelse af mindre Jordbrug paa Færøerne.«

Ifølge det første Lovforslag skal der af Statskassen ydes indtil 20.000 Kr. hvert Finansaar til 1936 til Fremme af Husdyravl og Husdyrbrug paa Færøerne.

Jevnfort Forslaget om Drifts-laaneforeninger paa Færøerne vil der i hvert af Finansaarene 1931—1932 til 1934—1935 kunne anvendes et Beløb af indtil 10.000 Kr. til Formaalet.

Til Oprettelse af mindre Jordbrug skal der i hvert Finansaar 1931—1932 til 1935—36 kunne anvendes indtil 30.000 Kr. til Oprettelse af nye Brug.

Hin spanska.

Tað er nakað síðani at hin spanska kyknaði uppaftur sunnan fyrri okkum, men um dagin frættist at hon var komin til Føroyar.

Ein plakát frá amtinum hevur verið at sæð í gøtunum og í „Dimmu“, har hesir „forholdssreglar“ verða lýstir: „Enhver som føler sig syg, bør holde sig isoleret...“ offentlige Dans har erfaringsmæssigt vist sig som en kraftig Befordrer af Smitte...“

Men nakað endaligt „bestemmelse“ er ikki komið fyrr enn ígjár. Tá fekk amtið söljóðandi flogboð frá dómsmálaráðnum:

„Justitsministeriet har anordnet, at Bestemmelserne i Lov af 8. Januar 1872 skal være anvendelige paa Influenza og sat den i Kraft forsaavidt de til Færøerne ankomende Skibe har eller paa Rejsen har haft Tilfælde af Sygdommen. Justitsministeriet.“

Tað ræður ikki bert um at teir ráðandi seta upp reglur fyri fólk í fylgja, so hin „spanska“ ikki breiðir seg, men tað ræður ikki minst um, at fólkid sjálvt ansar væl eftir. Kemur hin „spanska“ til at ganga nú, ið hóir at várið, kann tað koma at kosta meira enn vit tola. Tað ræður tí um, at all eru ansin.

„Tjaldur“

kom til Tórshavnar ígjárvkvöldið frá Keypmannahavn. 17 ferðafólk, 555 tons av góðsi.

Songbókin.

Óll blóðini hava nú givið „Songbók Føroya skúla“ sín ummælini. Sjálvt at ikki oll ummælini eru reiðiliga eins, so hava all verið felags um at gingið ovæltt yvir tað stóra — og drúga — týðingararbeiðið, ið her er gjørt.

Tað má hava verið heilt forført at føroyska eina slíka songfræigræiðing um „lakte“ og „tóna“, ið altið er full av fremmandum orðum. Men her hevur útgevarin haft eina sera heldiga tonka, og hetta skuldu vit oll takka honum fyri.

musikus.

Islands Arbejderforbund.

har til hertverende Arbejderorganisationen sendt følgende telegrafiske Meddelelse:

„Alle Arbejdere og Fiskere advares imod at rejse til Vestmanøerne, grundet paa Arbejdsstridigheder derstedt, baade angaaende Arbejdernes og Fiskernes Lønninger.“

Til Afvikling.

Som bekendt vedtog Lagtinget i sidste Samling at yde „Skipafelagið Føroyar“ et Laan af „Fonden for Jordhvalsrettighedernes Afløsning“, stort 70.000 Kroner. Denne Vedtagelse har modt Vanskeligheder, idet det er et Tvivls spørgsmål, om offentlige Midler kan anbringes saaledes. Men i Gaar kom der telegrafisk Meddelelse til Amtet om, at Sagen er ordnet, saaledes at Udbetalingen af Fondens disponible Midler til Skipafelagið nu kan ske. Laanet anvendes til Afvikling af S/S. „Havhestur“.

I. O. G. T.

„Sverri kongur“ hevur samkomu á Føroya Fólkaháskúla hóskvöldið 29. januar kl. 1/29.

Havnar býráð.

Býráðsfundur verður miðvikudagin komandi kl. 8. s. p.

Omandottin.

Seinasta hósmorgun hendi ólucka her vesturi í Seyrvági. Andreas Niclasen, sonur Niclas Niclasen eldra, var saman við óðrum farin eftir havhesti. Tað vildi soleiðis til, at her barst honum á, hann gleið og fell — í havið. Hann varð 19 ára gamal.

Fótboltur.

Leygardagin í hinari vikuni var fótbólt-kappleikur á Miðvágssandi millum Sandavágs og Miðvágs bóltspælarar.

Kappleikurin fór væl og síðuliga fram, og í fyrsta leikhelmingi fekk Sandavág eitt mál, men tað var skjótt, at Miðvingar bjargðu sær eitt mál í staðin, umframt eitt til góðs. Úrslit av fyrsta leikhelmingi: Sandavág 1 og Miðvág 2 mál.

I óðrum leikhelmingi tyktist Miðvingar at hava yvirtalan, hóast ofta stóð á jøvnum í leiki. Tað avtarnaði og leikur leyk, hevði Miðvág 4 og Sandavág 1 mál.

Tað kundi eftir úrslitunum hugast, at Miðvingar vóru betur bóltspælarar, men hann, ið eygleiddi leikin, har ofta á at vera í parti við Sandavági, so dúgligir vóru teir.

Vágamenn eru óivað teir bestu bóltspælarararnir í Føroyum, hóast ein einki fer sagt stórt um tað, tað landsholdið verður tikið til dømi. Tí so vilt eg veitir eingin Vágamaður í landsholdinum. Men eg trúgvi, at um eitt „sholde“ úr Vágum, ella bara úr Miðvági, kom til at spælt móti landsholdinum, so hevði landsholdinum ikki gingist mætari enn í Íslandi og Hetlandi.

Bólt-interesseraður.

Innsendar greinir mega vera okkum í hendi seinast friggjadag kl. 10 f. p.

Formue — Indtægt.

Af Knud Korst.

Prøver man paa i store Træk at gøre op de materielle Resultater af den vældige sociale Bevægelse, finder man snart mangfoldige Vidnesbyrd om, at den har haft en betydelig Forbedring af Levevilkårene til Følge for store Dele af Underklassen. I hvert Fald i en Række Lande. Ved at gaa ind for den industrielle Udvikling, Rationaliseringen, Mekaniseringen og hvad dermed følger, og fastholder for sig en Del af det derved forøgede Produktionsudbytte, er det lykkedes Bevægelsen i disse Lande at hæve Befolkningens store Flertal et større eller mindre Stykke over Hungergrænsen.

Derimod finder man hurtigt lige saa mange Vidnesbyrd om, at vi praktisk talt slet ikke er kommet nærmere hen mod en Samfundstilstand, der svarer til Mottoet over denne Artikel — altsaa hvor Udbyttest tilfaldet den der arbejder (og her maa vi indrømme: tilfaldet ham i Forhold til hans Arbejde, hans produktive Indsats) i saa Henseende er vi rimeligvis ikke kommet et Skridt videre siden den sociale Bevægelse satte ind, ja muligvis ikke siden det menneskelige Samfund Opstaaen i det hele taget. Det synes næsten som at dette er det fæle Punkt i den historiske Udviklingsgang.

Nu har vi endda oplevet en Verdenskrig, en Række voldsomme Revolutioner et vældigt socialt præget Fremstød paa de mange Omraader Udvikler at den offentlige Virksomhed, progressive Skatteaetaler osv. osv. Men paa dette Punkt synes vi ikke at kunne røkke de overvelele Forhold en Centime.

Hvordan kan dette nu rime sammen? Er ikke netop de forbedrede Levevilkåre for Underklassen, store Masser et Vidnesbyrd om, at Udbyttest i noget større Udstrækning tilfældet den der arbejder? Er dette ikke netop et Resultat af indhug i Merværdi og Profit, altsaa i den Del af Produktionsudbyttet, der tilhører andre end den, der arbejder paa det?

Saadan kan man imidlertid ikke uden videre slutte. Ja man kan netop med Tællelse se saaledes ligger Forholdet ikke.

Forklaringen paa dette tilsyneladende Modsetningsforhold ligger simpelthen heri, at den sociale Bevægelse har virket — ikke saa meget som at indhug — men som en Spore paa Kapitalismens paa Produktionen af Profit og paa Akkumulation af denne. Alt hvad man har troet at fravriste Kapitalismen, gennem højere Arbejdsløn, Bænkning eller paa anden Maade har den formaaet at dække ind igen eller skaffe sig Ækvivalent for paa en eller anden Maade.

Det ses tydeligt ved at sammenligne Indkomst- og Formuefordelingen for og nu — det er stadig det samme Billede vi faar ud af Tællelsen. Denne Fordeling er i hvert Fald ikke mindre ulige end den var før, snarere mere.

Og den er i det store og hele akkurat saa ulige i det ene Land som i det andet, baade i de Lande, der sejrede i den store Krig, og i dem der led Nederlag, ja endogaa i saa sørgeligt ruinerede Nationer som Østrik og Ungarn.

Nu er der dem, der vil paasta, at denne ulige Fordeling af Indtægt og Formue netop i det store og hele svarer til den Indsats i Samfundproduktionen, som hver enkelt har gjort; de paastaar, at under fri Konkurrence faar enhver i Resultatet det Udbytte, der svarer til hans Arbejdes Værdi for Helheden; hver Mand Arbejde er jo — direkte eller indirekte — Genstand for Tilbud og

Efterspørgsel paa Arbejdsmarkedet og den Pris den paagældende Mand opnaar for sit Arbejde paa dette Marked altsaa hans Indtægt, er netop hvad det er værd, hvad det værdsettes til, hverken mere eller mindre.

Altsaa naar en Arbejder kun opnaar en saa ringe Indtægt, saa er det et direkte Udtryk for, at hans Indsats i Samfundproduktionen ikke er mere værd, hans Udbytte kan derfor retfærdigvis ikke være større. Omvendt, har en Direktør for et stort Aktieselskab en Indtægt, der løber op i Hundre tusinder, ja i Millioner, saa er det et Udtryk for, at Samfundets Udvikling som Helhed automatisk tillægger ham en tilsvarende enorm Værdi for det samlede Udbyttes Tilvejebringelse; alen hans specielle Indsats vilde det samlede Udbytte være saa meget mindre. Det samme siges om Fabrikanten eller Handlenden med egen Virksomhed: her kommer den store markedsbetonede Vurdering af Mandens Indsats vel ikke direkte frem i Form af et Gage-tilbud, men indirekte lavedt af hans Værdi for et stort og vel givet navn den uædelige Indtægt. Og det bliver det samme; hans Indtægt bliver saa stor, fordi Publikum gennem sine Køb værdsetter hans Indsats hans Arbejde saa højt. Altsaa ogsaa i dette Tilfælde svarer Udbyttest til Arbejdsindsatsen om ikke just til et vist Antal Timer, saa til Arbejdets Betydning for hele den økonomiske Proces.

Det lader sig let med Indkomst- og Formuestatistikens Tal bevise, at denne Argumentation er uholdbar. Det fremgaar nemlig umiddelbart af denne Statistik, at en meget stor Del af Indtægterne ligefrem hidrører fra Besiddelse af Formue; disse Formueindtægter giver ikke alene et stort Bidrag til de store Indkomster samlede Sum, men de spiller ogsaa en betydelig Rolle paa den Maade, at en vis Del af Befolkningen udelukkende lever af saadanne Indtægter, idet de er runde af Erhverv. Heraf ser vi, at den blotte Ejendomsbesiddelse stadig i meget stor Udstrækning er en Indtægtskilde, som rinder, selv om Besidderen intetomhelst Arbejder yder.

Grellere træder dette os i Møde, hvor den paagældende bare arver sin Formue. Nylig læste man saaledes, hvorledes en Dame i England med et Slag blev Europas rigeste Kvinde, blot fordi hendes Fader, en amerikansk Magnat, døde. Sligt er jo en direkte Haand mod Principet: Udbyttest bør tilfalde den der arbejder.

Men selv om vi ser bort fra de rene Formueindtægter (Renter) og alene betragter Indtægtsforholdene for dem, der gør en Indsats i Produktionslivet, og alene Indtægterne heraf, saa maa vi nødvendigvis komme til det Resultat, at ogsaa i dette Forhold spiller Raadigheden over Ejendom, Formue, Kapital en overmægtig Rolle. Arbejdets Markedsværdi, som vi før omtalte, er derfor en meget daarlig Maalestok for, hvilken Indsats den paagældende gør i Samfundproduktionen. Naar den store Driftsherres enorme Indtægt forklæres ved, at der er en betydelig Efterspørgsel efter den Slags Arbejdskraft p. G. a. dens uhyre Betydning for Helheden — og altsaa derfor en Sjældenhed alier Knaphedsværdi paa slige Folk — saa er denne Betragtning næppe rammende; det skulde gaa mærkeligt til, om der ikke i Virkeligheden findes saa mange Folk, der agner sig til Driftsledere, at de — hvis de blot kunde faa Adgang til at gøre deres Tilbud gældende — vilde trykke Markedsværdien og dermed Indtæg-

ten for dette Fag ned paa et mere beskedent Niveau, f. Eks. paa Højde med Departementschefens.

Men Sagen er den, at de simpelthen ikke kan faa Adgang til at gøre deres Tilbud gældende i Praksis, hvis de ikke har Kapital eller Tilknynning til saadanne Folk, som har Kapital. Har de derimod saadan Kapital til Raadighed, faar de alene i Kraft af denne Raadighed en saa uhyre Overmagt i Produktionsprocessen, at de derved faar Mulighed for at tilvinge sig en uforholdsmæssig Part i det samlede Udbytte; men dette er jo noget andet end en Arbejdets Markedsværdi.

Ejendomsbesiddelsen afgørende Betydning for en Mandes Indtægt viser sig modsætningsevis deri, at hvis en besiddende Arbejder virkelig kun skulde have Markedsværdien for sit Arbejde, altsaa den Løn, der vilde opstaa paa et frit Arbejdsmarked, saa vilde han i Kraft af den jernhærdede Lønningslov, der gælder for et saadant frit Arbejdsmarked, sædvanlig kun faa Ekstremminimumsløn. Og saa lidt af hans Indsats vil næppe være værd, naar det kommer til Stykket.

Man vil maaeske indvende: Der findes jo Folk, som er begyndt med de bare Næver alene og som ved en dygtig Indsats har tjent sig op til en stor Indtægt og stor Formue. Her maa Udbyttest da svare til Mandens egen Indsats.

Hertil maa straks siges, at den Slags Tilfælde er temmelig sjældne. Langt hyppigere er de Tilfælde, hvor en rig Mand har faaet sin Begyndelseskapital ved Arv eller Medgift; netop denne Formuens Vedhængende ved disse „gode“ Familier er en af de vigtigste Aarsager til den ulige Indtægt og Formuefordelingens Konstans gennem Tiderne. Det hænder naturligvis, at en Arving eller sin Arvepart, men til Genæld udnytter hans Broder maaeske sin Part til at gøre „Familieformuens“ mangfoldig.

Og i hvert Fald, selv om en Mand begynder helt paa sin Bund, saa kan han være lige saa flittig, lige saa dygtig han være vil, hele sit Liv igennem — dette alene fører ham dog aldrig til Rigdom. Måske naar han paa en eller anden Maade faar Kapital, kan han process sin Indtægt i Vejret; men naar han har den da gaar det som naar en Snebold ruller ned ad en Bakke — med tyk Sne.

Jeg skal ikke her gaa ind paa, hvordan de forskellige selv maae Mænd har forskaffet sig deres Startkapital; derom kan man faa Bækket ved at studere disse Mænds Historie. Jeg skal heller ikke nærmere omtale, hvorledes Startkapitalen er blevet formoreret, her spiller i Eks. Grundrenter og anden Udbyttest af naturlige Rigdomme og Fortrin i dominerende Rolle. Men blot saa faat, at kun den, der har Kapital at virke med — eller rettere kun den, der har Kapital og dermed andre Mennesker til at virke for sig, har Mulighed for at komme op i de store Skatteyderes Rækker.

Men dette er jo noget helt andet end et Udbyttest tilfaldet ham i Forhold til hans Indsats hans Arbejde.

OPLYSNING.

I Sverige udkommer et Blad, der hedder „Russiske Nyheder“, hvis Op-gave det er at fortælle det svenske Folk, hvor idylliske Tilstandene er i Rusland. I dette Blad fortælles en lille Beretning om de russiske Proletarstudenters Begavelse. Det er ikke nemt at se, hvorledes denne Beretning kan fungere som en Reklame for Rusland.

Det drejer sig om nogle Spørgsmaal, man har stillet russiske Studenter, og hvilke Svar man har faaet paa disse Spørgsmaal. Her er nogle Eksempler:

— Hvad hedder den spanske Diktator, der for nylig afgik ved Døden? Ford.

— Hvem er Chamberlain? En engelsk Prins.

— Hvem er Briland? Konge af Amerika!